

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI

On. Direcțiunea Liceului M. Nicoară Arad

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINICĂ

Redactor:
Pr. Demian Tudor

+ Profesorul și cântărețul Atanasie Lipovan

În noaptea zilei de 27 Aprilie a. c. Dumineca Mironosițelor, s'a stins din viață, în spitalul de stat din Timișoara, în vârstă de 73 ani, profesorul pensionar și neîntrecutul cântăreț Atanasie Lipovan.

Moartea i-a fost fulgerătoare. Încă în dimineața aceleași zile lauda și preamărea pe Dumnezeu în strana măreței Catedrale a Timișoarei. Seara se în-suflețise încă din farmecul inaugurării Operei bănă-țene, când la reîntoarcere spre casă îl surprinde în tramvai atacul de inimă, ca după câteva ceasuri, dus la spital, să adoarmă pentru totdeauna.

Rămășițele lui pământești au fost transportate și redade „satului în care s'a născut” Sănnicolaul-Mare, care l'a primit nu ca pe un mort, ci ca pe un erou, care după ce i-a dus și purtat numele, se reîn-toarce încununat cu laurii biruinței.

La mormânt l-a petrecut tot satul, într'un cor-tegiu nesfârșit, dela mic până la mare, fără deosebire de religie, stare sau chemare.

Cosciugul cu rămășițele lui pământești după ce a poposit o noapte în casa părintească, a fost dus Miercuri 30 Aprilie a. c., la ora 9 dim., în Biserică unde s'a celebrat sfânta liturghie de către delegatul Episcopiei Aradului, părintele profesor Petru Bancea, înconjurat de un sobor de preoți, foști elevi ai defunctului. După masă la ora 2, dangătul clopo-telor anunța începutul prohodului. Biserica spațioasă, devine neîncăpătoare. Catafalcul acoperit cu mulțime de flori și coroane, este înconjurat de îndurerații lui copii, nurori, nepoți, neamuri, prieteni, cunoscuți, admiratori, colegi de dascălie, „Armonia” din Arad, „Doina” locală, ambele înființate și conduse de el, cel din Saravale, grupuri de cântăreți veniți din toate părțile Banatului, ca să aducă prinosul lor de recunoștință, aceluia care i-a învățat să cânte „frumos”.

Durerea și cuvântul de despărțire al satului a fost talmăcit în cuvinte mișcătoare, pline de duioșie, de prietenul lui din copilărie, veteranul preot pensionar

Ioan Popovici. Binecuvântarea, iubirea și admirația Prea Sf. Sale Părintele Episcop Andrei, pentru „cântărețul Lipovan” precum și omagiul colegial al Academiei Teologice și al Școlii de cântăreți din Arad, le împărtășește în cuvinte alese, urmașul său la catedră, Ioan Profesor Petru Bancea. În fața mormântului deschis, au mai rostit cuvinte de recunoștință părintele gr. cat. în numele Bisericii sale, părintele Tiberiu Farca în numele foștilor studenți, și alți reprezentanți ai instituțiilor locale. Cuvântul de despărțire de „Armonia” arădană îl spune, răspicat și adânc simțit, pilonul și vrednicul ei basist și președinte domnul avocat Dr. A. Stoenescu. În ecoul „veciniceii lui pomenire”, cosciugul e coborît în tăcerea mormântului, care va închide pentru totdeauna țărâna cântărețului neîntrecut Atanasie Lipovan.

Așa s'a stins și dus dintre noi acela, care o viață întreagă a cântat și bucuriile și durerile vieții. Dar nu l-a cântat numai, ci le-a și trăit cântând, pentru că, cântările bisericești, care mângăie și alină, zgudue și înalță inimile credincioșilor, au găsit în glasul sonor și dulce al melodului At. Lipovan, o talmăcire dintre cele mai alese, un interpret dintre cei mai iscusiți și pricepuți. În dragostea lui pentru cântarea intonată cu toată căldura și tăria sufletului, pornită, parcă, din baierile inimii, înălța ascultătorii, pe aripile credinței, ridicându-i în sus, spre sferele mai înalte, spre Dumnezeu. Această însușire nu era numai o dexteritate artistică, ci un dar de sus, care îi asigură o amintire durabilă în gândul și inima celor ce l-a ascultat. La bătrânețe, când cei mai mulți dintre noi ne retragem ca „să ne odihnim de ostenelile noastre, așteptând, ca adormind în Domnul să ne urmeze faptele”, bătrânul Lipovan a muncit parcă și mai mult, cu un avânt și mai înaripat, căutând să ridice prin cântare podoaba slujbelor noastre bisericești.

Dar cântărețul și profesorul At. Lipovan nu și-a

incris numele și amintirea numai în gândul și inimile elevilor și ale ascultătorilor, ci și în paginile istoriei. Frumusețea vechilor noastre melodii bisericești le-a eternizat și în limba tiparnițelor, în notele lineare, așa cum le-a moștenit și învățat de mic copil dela tatăl său și dela Nicolae Chicin, parohul Nădlacului, și profesor de cântare și muzică la Preparandia din Arad între anii 1888-1892, și după cum le-a păstrat și practicat până la moarte. Această comoară a turnat-o At. Lipovan în capodopera vieții și carierei sale, ca o încoronare a strădaniilor sale, în monumentală lucrare „Cântările din Mineiu, Triod și Pentecostar“, din care au văzut lumina zilei abea 2 volume, sub patronajul Episcopiei de Timișoara, restul fiind gata de tipar.

Pentru a ilustra în chip deplin personalitatea și activitatea regretatului dispărut prezentăm acum și câteva date din viața lui. Atanasie Lipovan s'a născut la 1 Aprilie 1874, în Sânicolaul-Mare. Tatăl său era maestru lemnar. Terminând 6 clase primare la „Școala centrală gr. or. rom.“ și fiind înzestrat cu o voce plăcută și cu aptitudini muzicale, moștenite dela tatăl său, care cânta îndiferite instrumente de suflat: clarinet, fluer, cimpoi etc., micul Atanasie este lăsat să cânte singur în Biserică la sărbători. După ce mai lucră doi ani cu tatăl sau la meseria de lemnar, trece în anul 1888 la Preparandia din Arad. Aci, studiile de predilecție i-au fost: cântarea și muzica. După terminarea Preparandiei a fost numit învățător în comuna Toracul-Mic (Jugoslavia) unde a funcționat până în anul 1896, când a fost ales învățător în Comloșul-Bănățean. În toamna aceluiaș an este ales învățător în comuna sa natală, Sânicolaul-Mare. Aici funcționează până în vara anului 1913, când chemat fiind de foștii săi elevi și coriști, emigrați din Sânicolaul-Mare în America la drumul peste ocean, spre „țara dolarilor“, ca să aducă acolo tainele muzicii românești, pregătind drumul ca un înainte mergător al genialului și distinsului nostru muzician mondial de azi George Enescu. Cu corurile organizate, instruite și conduse de el, cutreeră orașele Chicago, So. St. Louis, St. Paul, Philadelphia, lăsând și presărând pretutindenea, farmecul cântărilor noastre populare și naționale. Unul dintre aceste coruri, care a fost premiat de mai multe ori, cel din Philadelphia, poartă numele de Reuniunea de cântări „At. Lipovan“.

După unire este chemat subvizor școlar la Arad, cu româneasca și naționala misiune de a înjgheba în Aradul tradițiilor românești un cor. Cu concursul învățătorilor, și a intelectualilor români, înființează în anul 1919 „Reuniunea de cântări Armonia“ pe care a conduce până la pensionarea dela catedră. În toamna aul i 1922 este chemat și numit de Episcopul Ignatie Pap profesor de cântare și Tipic la Institutul, iar mai apoi Academia Teologică, unde funcționează până la pensionare în anul 1938. După pen-

sionare se retrage la moșioara lui din Căprioara, nu pentru odihnă și recreație ci ca să muncească și mai cu râvnă la desăvârșirea operei sale. Cunoscând și apreciind talentul său pentru cântarea bisericească, Episcopia Timișoarei, îl cheamă și-i încredințează conducerea Școalei de cântăreți și a stranei din catedrală. În aceste funcțiuni îl surprinde moartea, și-i curmă cursul și firul vieții.

Așa a trăit și așa s'a dus dintre noi vestitul cântăreț, Atanasie Lipovan. Să-i păstrăm memoria și să-i cultivăm dragostea pentru cântarea bisericească, năzuindu-ne și noi să ne ridicăm „prin cântare la Dumnezeu“.

Prof. Petru Bancea

Impăciuitorii

Modelul împăciuitorului este Iisus. „...un flu s'a dat nouă ...Domn al păcii“.. (Is. 9. 5). Cum a devenit icoană a păcii? Întâi prin ceea ce a învățat: „El este pacea noastră, care a făcut din doi unul, și a surpat zidul dela mijloc care-i despărțea“ (Ef. 2. 14) A izbutit să contopească contradicțiile, statuând, că în doctrina lui nu va exista cuvântul răzbunare, că cel lovit peste un obraz să-l întoarcă și pe celalalt, spre a înneca în chipul acesta orice divergență în incommensurabilul ocean al răbdării, al păcii. Prin cea mai ajuns prototip al omului pașnic? Prin pilda vieții jertfitoare. Iubirea de pace propovăduită, a trăit-o până la limita posibilităților: „...făcând pace prin sângele crucii lui“ (Col. 1.20).

Pacea, după cărțile savanților constă în: starea unui stat care n'are turburări interne și război cu un alt stat. Așa o fi și la individ. Pace cu tine, pace cu aproapele. E un lucru mare acesta, și totuși, se realizează cu mijloace modeste și la îndemâna oricui.

Iată câteva prescripții, după un vechi tratat de Filosofie creștină a vieții:

Un izvor se turbură scormonindu-l și redevine curat lăsându-l să se liniștească. La fel vei liniști și în domeniul spiritual. Multe dispute fac impresia cerței dintre doi pleșuvi pentru un pieptene. N'ar avea loc, dacă ne-am da seama, că obiectul discordiei e neînsemnat și fără prea mare folos pentru ambele părți.

În relațiile noastre cu aproapele, să nu fim ca niște vase de sticlă dintre cele fragile, de care, nu te poți atinge nici în glumă, nici serios. Să ști refuza. Un „nu“ spus cu bunățate și blândețe, satisface adesea mai mult decât un „da“ spus cu scrâșniri de dinți și cu fruntea încruntată. Ascultă laudele cu băgare de seamă, iar defăimările, cu și mai mare. Patima colorează tot ce atinge. N'aștepta niciodată dela altul, ceea ce tu nu poți face. Nu fi ca măgarul care nu-l poate ierta pe trandafir fiindcă nu face scăieți.

Mal mult câștigi cu un strop de miere decât cu un butoi de oțet. Sunt unii care își închipuie, că dacă nu-l frumos să fie un lingușitor, trebuie neapărat să fie un ariciu spinos. Dați respect celor mai mari, dar nu neglijați nici favoarea celor mici.

Nu produce niciodată mai multă întristare decât e necesar. Nu-ți fie teamă să muștri, când ești dator s-o faci și când se întrevede folosul. A spune totdeauna și fiecăruia, calitățile și defectele, înseamnă a purta sable ascuțită, dar fără teacă.

Dacă vezi o trăsură răsturnându-se în prăpastie, nu te mai pune împotriva ei. (Medicul Uleteru, în jurnalul său, scria că era sfătuit, să nu scuipe niciodată împotriva vântului). Adică să nu te împotrivești necrescutului care te copleșește cu averea, cu situația socială, cu litera legii, cu autoritatea pe care o deține și o exercită fără inimă și anapoda. Dacă unui nesimțit și obraznic nu i-e suficient un cuvânt, două pentru îndreptare, să nu uiți că firilor plâpânde li-e destul adesea o privire, un semn, o aluzie, un cuvânt, și tot ce-l mai mult, le strică; fiindcă, nu se cârpește sacul de urzică cu fire de mătasă și nici floarea delicată, nu se strivește cu ciobote cât batucii, țintulțe și înferate.

Înțeleptul, își, face din pizma dușmanului său o oglindă mai credincioasă decât aceea făurită din lingușirile pretenilor. Ferește-te de a pune prea mare preț pe părerea primului venit. Un înțelept neluat în taină de proști, e un înțelept fals. „Am spus vreo prostie?” întreba un orator grec pe prietenul lui, în clipa când îl aplauda mulțimea.

Nu te pune în postură de om gata de luptă înaintea oricărui care își dă aiere de răutăcios. Dacă sunt lupi în piel de oate, de ce să nu fie și oi în piel de lupi? Unuia care vrea să pară aspru și neîndurat, adesea îl descoperi o inimă de treabă și cumsecade.

Iată dar, cu ce lefținătate se poate dărîma „zidul cel din mijloc al vrajbei” care se oferă clipă de clipă și pas de pas.

Cine face așa, va izbuti să fie un făcător de pace, om cuminte, om bun, om fericit.

Pr. Gh. Perva

Către noi înșine

Am recunoscut că misionarul legii noastre este preotul și am dovedit că celula vie a Bisericii este parohia. Dacă reușim să ne încadrăm cu acești doi factori într'o muncă intensă, atunci am aflat cheia înaintării și pentru celelalte părți constitutive.

Aceste convingeri ni s'au întărit după o ședință a adunării Asociației A. Șaguna, despărțământul Arad. Nu vom putea reda ceea ce s'a discutat acolo, nici vom putea comenta ceea ce s'a hotărît, pentru că atât discuțiile cât și hotărârile au fost o constatare, că

ne-am îndepărtat de la principiile fundamentale de organizare ale Asociației și de aceea lucrul întru despărțămintele sale anevoios se trudește și fără multe roade se arată.

Respingem părerea că Asociația a avut și rolul de trambulină pentru câțiva interesați. Credem că ea este o moștenire, ce ne-a susținut, pe care acum bătrânii cu mâini tremurânde vreau s'o predeie dar nu se prezintă moștenitorii. Vinovați suntem noi, deoa-rece, odată cu mâinile, nu-i întindem și inima și în-treaga noastră putere de muncă, pentru că s'o facem una din preocupările esențiale. Merită aceasta, în-trucât la baza existenței sale sunt: libertatea, bună-voința și gratuitatea. Poate azi un rău, dar altădată scumpe principii de viață. Liber să-ți fixezi timpul locul și programul, după necesitățile locale; benevol, pentru că răspunde conștiința față de frații împreună osârduitori, dela cari ai primit rolul de întâistătător; și durere, gratuit, pentru că parohiile au părăsit exercitarea atribuțiunii de a răsplăti o muncă, pornită liber și benevol.

Bine este nouă a poposi la izvor! A privi credincioșii de religiunea greco-orientală cum „deveniră îndreptățiți a-și conduce și regula ei înșiși, între marginile legilor țării, independent afacerile lor bisericesti... în congresele lor bisericesti, pe cari din timp în timp... le vor convoca... și prin propriile lor organe a le prevedea și dirige independent.”

Așa a fost rânduit în douăzeci și opt al Lunei lui Maiu, anul una mie optsute șasezeci și nouă. Acest izvor de apă vie nu-l putem părăsi, chiar dacă apa ajunsă la noi nu e limpede.

Enunțul că „biserica își regulează, administrează și conduce independent afacerile în toate părțile și factorii ei constitutivi după forma reprezentativă” este just și pur democratic. Elementul acestei biserici este clerul și poporul, împărțit după principii biblice în părți constitutive, cu atribuțiuni, înțelept chibzuite. În treacăt să amintim numai câteva puncte din „sfera de activitate” a comitetului parohial.

El în cele materiale îngrijește..., păstrează și prevede; la recrutarea personalului el escrie, consultă, tractează și alege, iar în sfera de activitate misionară: „El priveghează asupra religiozității și moralității membrilor parohiali precum și pentru desrădăcinarea datinilor stângace și a desfrânării, prin mijloace morale și pedepse mai mici bisericesti... A apăra vaza și onoarea bisericii și comunei parohiale în înțelesul legilor, a sprijini pe copiii săraci... a înființa bibliotecă”.

Dacă micul senat al parohiei și-a uitat sfera de activitate și s'a desbrăcat de aceste îndatoriri, a devenit o celulă fără viață, iar slujitorii ei fără mare importanță, lipsiți fiind de spiritul autodeterminării.

Ori, principiul fundamental al Statutelor Asociației este identic cu al Statutului organic. Neținân-

du-se seamă de ceace reprezintă fiecare membru, alias paroh, ajungem ca întrunirea să se sfârșască într'o atmosferă rece, iar hotărârile să rămână scrise în mintea fiecăruia, rezumate în: aut fiat ut de bet, aut non fiat!

Asociația „A. Șaguna“ este tot atât de necesară azi ca și atunci, când a fost înființată. Să ne hotărâm să-i respectăm rolul, altfel în zadar ne întrunim să hotărâm de dragul formei. Pentru aceasta cuvântul lămuritor îl așteptăm dela centru, dar puterea de viață s'o căutăm în fiecare din noi.

T. Herbeiu

Despre ce să predicăm ?

Dumineca Sfinților Părinți: DESCOPERIREA DESPRE VIEAȚA ADEVĂRATĂ

Dumineca a șaptea după Paști are Evanghelia dela Ioan 17, 1-13, cu o parte din rugăciunea lui Hristos Domnul după cina cea de taină. Și aceasta este viața veșnică: Să te cunoască pe tine unicul Dumnezeu adevărat și pe cel pe care l-ai trimis, pe Iisus Hristos (Ioan 17,3). În sfânta Scriptură găsim cuvinte cari se aseamănă cu acestea. Unul din apostoli scrie într'o carte a sa: „Știm iarăș că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat pricepere, ca să cunoaștem pe Dumnezeul cel adevărat; și noi suntem în cel adevărat, în Fiul său Iisus Hristos. Acesta este adevăratul Dumnezeu și viața de veci (1 Ioan 5,20). Într'o măsură și mai mare se aseamănă cuvintelele Mântuitorului despre cei cari nu cunosc pe Hristos și pe cel ce l-a trimis, pe Tatăl: De n'ași fi venit și nu le-ași fi spus, păcat n'ar avea; dar acum n'au îndreptățire pentru păcatul lor (Ioan 15,22).

Înțelesul cuvintelor se poate da în două părți: 1. Pe Dumnezeu, așa cum este în trei fețe, cu voia, cu poruncile și cu scopul ce-l are cu oamenii, poate să-l cunoască numai cel ce primește descoperirea adusă în lume de către Iisus Hristos. 2. Vieța veșnică, adică o tot mai mare fericire aici pe pământ și fericirea în lumea de dinco'lo de pământ, se dobândește prin împlinirea voii și a poruncilor lui Dumnezeu.

Vieța veșnică stă în cunoașterea adevăratului Dumnezeu. Cunoașterea e nu numai un mijloc pentru dobândirea vieții veșnice, cum ar fi apa și săpunul pentru curățenia trupului, ci e însăși vieța, așa precum învățarea unei lecții e nu numai pentru dobândirea unei note bune, ci însăși agerirea minții. Orice altă cunoaștere și învățatură, care ar fi contrară voii și poruncile lui Dumnezeu, e spre pierzare, căci vine dela cel rău.

Să ne gândim, la exemplu, la vieța dintre

soți. Unora li se pare, că viața în căsnicie trebuie să fie o necurmată plăcere, cu mâncări și băuturi alese, cu haine de porfiră și de vison, iar dacă ar lipsi ceva atunci nici n'ar mai avea rost căsnicia. Dar, precum zice oarecine, căsătoria nu-i un vals dealungul vieții, ci e un legământ pe viață. E legarea minți lângă minți, umăr la umăr, inimă lângă inimă ca să învingă greutățile, necazurile și nenorocirile. E încununarea într'un trup și într'un suflet ca să învingă pasiunile și animalitatea. E biruința sufletului asupra materiei, nu e sclavie în robotire fără lumină, ci o desrobire a spiritului. Dar cine ar ști să ne descopere aceasta mai frumos decât Hristos Domnul care a zis: Nu mai sunt doi, ci un trup. Deci ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă (Matei 19,6).

Legătura dintre părinți și copii o văd și animalele; cum să n'o vadă oamenii. Rândunica slabă e gata să ia lupta cu pisica dacă se apropie de pușorii din cuib. Într'o carte despre vieța în închisoare ca în casa morții (Dostoiwewski) se spune că a murit unul în spital. Cei mai mulți treceau nepăsători pe lângă mort. Subofițerul de pază însă e cuprins de milă și zice: A avut și el o mamă. A avut o mamă care l-a alăptat și crescut, care a tremurat de grija vieții lui. Medicii au găsit că laptele mamei sale e cel mai potrivit pentru fiecare copil, iar laptele altei femei poate să-i fie păgubitor. Învățătorii au găsit că sufletul copilului îl pot înțelege și alții, dar mai bine-l înțelege mama care l-a născut. Dar cine ar ști să spună acestea mai limpede decât Dumnezeu care a grăit prin alesul său: Să se bucure tatal tău și maica ta și să tresalte de bucurie ceea ce te-a născut (Proverbele 23,25).

Traiful dintre oameni se întemeiază pe învoiala dintre ei. Un oarecare învățat scrie că învoiala aceasta stă mai mult în felul cum se plimbă la orașe, unii cari merg pe partea dreaptă, alții cari vin pe stânga căilor dealungul străzilor, iar încolo parcă nu se văd așa sunt de străini unii de alții (Engels). Dealungul veacurilor s'au întocmit legi după legi pentru traiul dintre oamenii din acelaș neam și înfrățirea e așa de grea, de luptele și sfâșierile dintre fiii aceleiași țări pare că nu mai pot să se sfârșască. N'am ajuns nici la învățatura omenească în care vedem atâta înțelepciune: Ce ție nu ți place altuia nu face. Când vom ajunge să înțelegem că traiul fericit între oameni se va înfăptui când vom împlini porunca Mântuitorului: *Toate câte voiți să vă faceți vouă oamenilor, faceți și voi lor asemenea, că aceasta este legea și prorociei (Matei 7,12).*

Pacea dintre țări și popoare toată lumea o dorește. Cele mai vechi cărți vorbesc despre gro-

zăviile războaielor și despre binefacerile păcii. Totuș țările cheltuesc de zeci de ori mai mult pentru războiu decât pentru pace. Un pedagog (Förster) pătruns de gândul păcii ne dă două exemple. 1. Un împărat de demult năvăli cu oaste în țări străine, arzând orașe și sate, târind în robie pe locuitori. Isprăvile i-au fost săpate în stâncă, trupul mort i-a fost îmbalzat să nu putrezească și îngropat în mormânt cât un palat. Azi nu-i mai cunoaștem nici numele, nici faptele. Toate s-a acoperite de nisip, de vreme și de uitare. 2. Mai trăia însă un împărat. N'avea oști, nu vărsa strop de sânge. Intindea păcătoșilor mâna, mângâia pe cei necăjiți și sărmani, alina durerile bolnavilor. Ierta pe răuvoitori. Mormânt n'a avut, ci s'a îngropat într'un mormânt de împrumut. Azi în fiecare sat are o casă, are în toate inimile un loc. clopotele vestesc mereu mărirea lui cea mare, căci a vestit binele a cărui putere este mai mare decât a răului.

El sfințește viața dintre cei căsătoriți și legătura dintre părinți și copii, el pune fapta bună mai presus de nepăsarea omenească, pacea dintre oameni mai presus de gloria omenească mântită cu sânge omenesc.

El dă viața veșnică ce începe aci pe pământ și urmează dincolo de veacuri și dincolo de pământ, și, aceasta este viața veșnică: să te cunoască pe tine unicul Dumnezeu adevărat și pe cel pe care l-ai trimis, pe Iisus Hristos. F. C.

Cărți

Prot. Dr. Ilarion V. Felea: Sfintele Taine.
Sibiu 1947, p. 188.

Sulevăm mereu în paginile acestei reviste, cât și în întrumirile noastre preoțești, necesitatea colportajului religios. Oricecâteori însă vrem să punem în practică această necesitate imperioasă din sânul vieții noastre bisericești, pe lângă alte greutăți și lipsuri, ne isbim și de faptul că nu avem la îndemână broșuri și cărți bine scrise în acest scop. În deosebi în eparhia noastră, afară de broșurile rămase încă nedesfăcute din „Biblioteca creștinului ortodox“, care de altfel, în mare parte, nu mai corespunde cerințelor vremii de acum —, sau cele prea puține apărute în „Biblioteca Școlii de Duminecă“ și „Calea Mântuirii“ (Nr. 1-3 epuizat de mult), nu avem la îndemână cărțile potrivite pe cari să le poți pune cu real folos în mâna credincioșilor noștri.

Vremurile de azi, când libertatea acordată sectelor și feluritelor asociațiuni religioase eretice este întrebuințată de către acestea cu un zel deosebit,

pun însă și mai insistent nevoia acestui colportaj bisericesc. Credinciosul nostru de azi trebuie să fie un credincios luminat și oricând gata să dea socoteală și să-și apere adevărurile de credință propovăduite de Biserica lui. Pe lângă aceasta, intensul colportaj pe care îl fac în parohiile noastre, chiar și printre credincioșii bisericii dreptmăritoare, colportorii atâtor secte cari le oferă cărți pe un preț destul de avantajos, trebuie să ne dea de gândit. Dacă nu le punem noi în mână cărțile populare necesare, alții ne-o iau înainte și desigur cu folos real pentru răătăcirile lor.

P. C. Părinte profesor Dr. Ilarion V. Felea, frământat mereu de această cerință imperioasă a vremii, pe care de altfel sfinția sa a ridicat-o mereu în întrunirile noastre preoțești, a dat de curând la lumina zilei o minunată broșură care corespunde întru totul acestui înalt scop. Broșura tratează în cele 188 de pagini ale sale toate cele șapte taine ale Bisericii, prin cari se revărsă în sufletul și viața creștinului harul sfințitor al lui Dumnezeu.

Dupăce autorul vorbește în primele pagini ale broșurii despre „Sfintele Taine“ în general și despre „Darurile sfintelor Taine“, în paginile ce urmează sunt tratate pe rând *Taina sfântului botez, Taina sfântului mir, Taina pocăinței, Taina sfintei cuminicăturii, Taina preoției, Taina cununiei și Taina sfântului maslu*. Fiecare taină este înfățișată atât în partea ei dogmatică, cât și în partea ei ritualistică. O atenție deosebită este dată apoi celor mai însemnate obiecțiuni sectare, pe cari autorul le combate pe temeiul sf. Scripturi și a sf. Tradițiuni arătând temeinicia învățaturii ortodoxe. În cuprinsul acestora se găsesc o mulțime de precizuni noi, pe cari mulți dintre noi nu le-am întâlnit în alte cărți.

Scrisă cu destoinicia și entuziasmul creștin ce-l caracterizează pe autor și într'un stil lesne de înțeles, broșura Părintelui Profesor Ilarion V. Felea umple cu real folos un gol în scrisul nostru bisericesc. I-am fi și mai recunoscători dacă ar aduce dela Sibiu cât mai multe exemplare din această broșură, pentru a fi puse la îndemâna misionarilor și oricărui preot conștient de binefacerile unui cât mai intens colportaj bisericesc.

Prof. I. Petreună: Crede și nu cerceta?
Timișoara 1946, p. 28.

S'a adus adeseori creștinismului acuza că el ar ignora sau ar nega cu totul folosirea rațiunii în acceptarea și aprofundarea adevărurilor de credință descoperite lumii prin Fiul lui Dumnezeu. N'au lipsit nici de aceia cari să afirme, că aceste adevăruri de credință ar fi de-a-dreptul absurde și nici nu pot intra în domeniul cercetărilor raționale, ele urmând să fie acceptate și crezute orbește, fără o cercetare prealabilă.

Acuza aceasta veche a prins tot mai mult teren în domeniul filosofiei și mai apoi și în cel al științelor, îndeosebi la acei filosofi și oameni de știință cari, fie că nu cunoșteau în adâncime adevărurile de credință propoveduite de Biserică și mijloacele de investigație ale religiei creștine, fie că aveau anumite resentimente ascunse față de aceste adevăruri.

Din domeniul acestora acuza a trecut apoi în vorbirea curentă, iar în timpurile mai noi s'a concretizat în maxima „crede și nu cerceta”, maximă folosită și trâmbitată cu mult fast chiar și de pe scena unor localuri cari numai de o spiritualitate mai înaltă nu se ocupau.

Pentru a răspunde acestei vechi acuze, P. C. Părinte Profesor Dr. Ioan Petreună, Rectorul Academiei Teologice din Oradea-Timișoara, a tipărit de curând o broșură în cuprinsul căreia arată netemeinicia ei. Studiul a fost tipărit mai întâi în revista „Biserica Bănățeană”, de unde a fost apoi extras în Biblioteca socială „Seminte în ogorul vieții” Nr. 4.

După ce definește expresiile *credință* și *cercetare*, presupuse în litigiu, Părintele autor analizează acuza, dacă creștinismul elimină sau nu din noțiunea credinții orice element rațional. Pe temeiul unor citate din sf. Scriptură, ca și pe baza unor reflexiuni, făcute cu privire la punctele principale ale credinții creștine, Sfinția Sa dovedește cu prisosință netemeinicia ei. Nu numai că rațiunea nu este exclusă din domeniul credinței religioase, dar pe temeiul normelor lăsate de Sfinții Părinți aceasta poate fi folosită cu real folos în scopul mântuirii. „Dar această rațiune — cum spune un distins profesor universitar — nu este rațiunea incertă a filosofiei profane, ci rațiunea sanctificată prin har și credință, capabilă să îndrepte să amelioreze și să adâncească forțele rațiunii profane”.

Admițând cercetarea rațională în domeniul adevărilor sale de credință, nu urmează de aci că „prin ea s'ar putea crea credința în sufletele necredincioase. Prin cercetare nu se poate face altceva decât să se deștepte credința în sufletele în cari e adormită, sau să se întărească acolo unde este slăbită” (p.26). Pentru atingerea acestui scop, creștinismul cere însă dela cercetător ca să fie de bună credință. „Căci dupăcum un om simplu nu poate cerceta adevărurile astronomice, chimice, fizice etc. pentrucă nu e pregătit pentru aceasta, totașa nici unul, care nu are credință, care nu are pregătirea necesară, nu poate cerceta și înțelege adevărurile creștine. Cel ce are însă o astfel de pregătire, să-l cerceteze, cu timp și fără timp, căci în el va găsi calea mântuirii” (p. 28). Creștinismul, concludând autorul, nu propovăduiește maxima: „crede și nu cerceta” ci dimpotrivă: „credo ut intelligam”.

T.

Informațiuni

■ **Ziua de 10 Mai a. c.** a fost sărbătorită la Arad printr'un Te-Deum oficiat la orele 11 a. m. în Catedrala din loc, de către Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Au fost de față autoritățile civile și militare și un număr însemnat de credincioși.

Despre însemnătatea zilei a vorbit P. C. Părintele Viorel Mișuțiu.

După terminarea sfintei slujbe a avut loc în fața catedralei o scurtă paradă militară.

■ **Cerc religios în comuna Paulian.** În ziua de 23 Aprilie a. c. — sf. M. M. Gheorghe — a avut loc în comuna Paulian prot. Buteni un cerc religios prilejuit de sfințirea alor 3 troițe, lucrate deosebit de artistic din lemn și ridicate în trei părți ale comunei.

La acest cerc religios au participat pe lângă preotul locului I. Bădescu și preoții învecinați Ioan Bogdan din Șebiş și Alexa Mărăndici din Berindia. S'a slujit sf. Liturghie în sobor, răspunsurile liturgice fiind cântate deosebit de armonios de corul bărbătesc pe patru voci, instruit și condus de unul din cântăreții tineri ai stranei. Predica zilei a rostit-o preotul A. Mărăndici, îndemnând pe credincioșii adunați în număr deosebit de mare la sf. slujbă ca să urmeze stăruința în credință a sf. M. M. Gheorghe.

După terminarea sf. Liturghii s'a făcut o impunătoare procesiune pentru sfințirea rugei din mijlocul satului. Aci s'a făcut rugă iuni pentru ploaie, pentru ferirea sămănăturilor de piatră și pentru prisionerii satului. La finea sf. slujbe a predicat preotul I. Bogdan-Șebiş, despre cruce ca semn dumnezeiesc și nedespărțit de creștin în toată viața lui. Au fost stropite cu apă sfințită turmele de vite, după care procesiunea s'a reintors la sf. biserică, unde preotul locului a mulțumit tuturor participanților pentru frumoasa manifestare a dreptei credințe.

De menționat că în parohia Paulian preotul I. Bădescu, în tot timpul iernei trecute a muncit cu aleasă râvnă pentru întărirea în credință a parohienilor săi și pentru ferirea lor de prea dese momeli sectare. De pe urma acestor strădani, credincioșii au ieșit cu mult spor duhovnicesc și mai întăriți în dragostea lor față de legea moștenită din străbuni.

■ **Misiune religioasă în parohia Grăniceri.** Duminecă 20 Aprilie (Dumineca Tomii) Păr. Gh. Păiușan, misionarul tractului Chișineu-Criș, însoțit de corul mixt din Șiclău, sub conducerea vrednicului dirijor d. inv. Vasile Gligor, a făcut o misiune religioasă în parohia Grăniceri.

Sf. Liturghie a fost oficiată în sobor de cei trei preoți ai locului și păr. misionar Gh. Păiușan. Răspunsurile au fost date de corul mixt din Șiclău, iar predica a fost rostită de păr. Simion Moleriu din

Grăniceri. Sf. Biserică a fost plină de credincioși până la refuz.

După masă între orele 3—5, a avut loc un concert religios în cadrul Școlii Duminecale, în Casa Culturală din Grăniceri, la care au asistat sute de credincioși. Concertul a fost compus din cântări religioase cântate de corul mixt din Șiclău și din poezii. A predicat p. misionar Gh. Păiușan.

De încheiere, p. Turicu Oct. din Grăniceri, a adus mulțumiri în numele parohiei, p. Păiușan și corului din Șiclău, pentru marea bucurie sufletească pe care aceștia au făcut-o credincioșilor din Grăniceri.

■ **Cerc religios în parohia Mănerău.** Joi 24 Aprilie a. c. a avut loc în parohia Mănerău din protopopiatul Ineu un cerc religios, la care au participat pe lângă preotul din loc, Aurel Lucea și reoții: Traian Vraciu-Aldești, Iosif Comșa-Răpsig și Ioan Ageu-Bocsig. După o datină veche credincioșii parohiei Mănerău țin această zi drept o sărbătoare pentru buna rodire a pământului.

Înainte de amiază s'a slujit sf. Liturghie în sobor, sf. biserică fiind plină de credincioși. La priceasnă a predicat preotul I Ageu, scoțând în evidență frumusețea prasnucului pe care Mănerenii îl țin an de an. La finea sf. Liturghii s'a slujit în fața bisericii sf. Maslu și s'au stropit cu aghiasmă porumbul și alte seminte aduse de credincioși.

După masă a avut loc un reușit festival religios în școala primară în cadrul căruia a cuvântat preotul I. Comșa-Răpsig. La buna reușită a programului, ca și la întreg ansamblul de slujbe organizate din acest prilej, și-a dat o deosebit de prețioasă contribuție corul mixt bisericesc, condus cu multă pricepere de directorul școlar Gh. Pop, care deși nu e ortodox, totuși muncește cu râvnă alături de preotul locului. La finea festivalului religios, preotul Aurel Lucea a mulțumit în numele parohiei tuturor acelor cari au ostenit pentru buna reușită a acestei sărbătoriri.

■ **Reveniri la ortodoxie.** În parohia Cladova, la stăruința preotului Mihai Pavel, au revenit dela bapțiști la dreapta credință următorii:

Varvara Moștior, Florea Blajă, Zena Blaju Nr. 120, Ioan Blaj, Teodor Blaj elev de liceu, Ana Blaj Nr. 114 și Zena Blaj Nr. 114.

Episcopia Ortodoxă Română a Aradului

Nr. 949-1947.

Comunicat

(Continuare)

113. Nicolae Lipovan, preot, parohia Grăniceri II, Arad, clasa de numire 9, vechimea 12 ani, clasa de încadrare 15, coeficient de clasă 1,70, coeficient de funcție 2,0, categ. III, salar 209.400 lei.

114. Iuliu Turicu, preot, parohia Grăniceri III Arad, clasa de numire 9, vechime 33 ani, clasa de încadrare 20, coeficient de clasă 1,90, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 240.200 lei.

115. Cornel Zoriti preot, parohia Groși Noi Arad, clasa de numire 9, vechime 7 ani, clasa de încadrare 12, coeficient de clasă 1,55, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 191.000 lei.

116. Const. Lazăr, preot protopop, parohia Gu-rahonț, Arad, clasa de numire 9, vechimea 38 ani, clasa de încadrare 28, coeficient de clasă 2,35, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 289.500 lei.

117. Gheorghe Belei preot, parohia Gurba, Arad, clasa de numire 9, vechime 5 ani, clasa de încadrare 11, coeficient de clasă 1,50, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 184.800 lei.

118. Coriolan Iacob, preot, parohia Zăbran (Gutenbrun) Arad, clasa de numire 9, vechime 13 ani, clasa de încadrare 15, coeficient de clasă 1,70, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 209.400 lei.

119. Visarion Sintescu, preot, parohia Halaliș, Arad, clasa de numire 4, vechime 9 ani, clasa de încadrare 8, coeficient de clasă 1,35, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 166.300 lei.

120. Ștefan Bogdan preot, protopop, parohia Hălmațiu, Arad, clasa de numire 9, vechime 25 ani, clasa de încadrare 21, coeficient de clasă 2,00, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 246.400 lei.

121. Alexandru Gligor, preot, parohia Hălmațel, Arad, clasa de numire 9, vechimea 45 ani, clasa de încadrare 31, coeficient de clasă 2,50, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 308.000 lei.

122. Lazăr Don preot, parohia Hodiș, Arad, clasa de numire 9, vechime 8 ani, clasa de încadrare 13, coeficient de clasă 1,60, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 197.100 lei.

123. Virgil Bulz, preot, parohia Honțisor, Arad, clasa de numire 9, vechime 35 ani, clasa de încadrare 26, coeficient de clasă 2,25, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 277.200 lei.

124. Alexandru Marandici, preot, parohia Cermei II Arad, clasa de numire 7, vechime 18 ani, clasa de încadrare 16, coeficient de clasă 1,75, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 215.600 lei.

125. Dimitrie Popian, preot, parohia Iermata, Arad, clasa de numire 9, vechime 4 ani, clasa de încadrare 11, coeficient de clasă 1,50, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 184.800 lei.

126. Gheorghe Popovici, preot, parohia Ignești, Arad, clasa de numire 9, vechime 4 ani, clasa de încadrare 11, coeficient de clasă 1,50, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 184.800 lei.

127. Petru Binchici, preot, parohia Ilteu, Arad, clasa de numire 9, vechime 42 ani, clasa de încadrare 30, coeficient de clasă 2,45, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 301.800 lei.

128. Alexandru Florea, preot, parohia Iosaș, Arad, clasa de numire 7, vechimea 41 ani, clasa de încadrare 27, coeficient de clasă 2,30, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 283.400 lei.

129. Alexandru Brașoveanu, preot parohia Iosașel, Arad, clasa de numire 7, vechime 25 ani, clasa de încadrare 19, coeficient de clasă 1,90, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 234.100 lei.

130. Ioan Crișan, preot, parohia Iratoșul, Arad, clasa de numire 9, vechime 17 ani, clasa de încadrare 17, coeficient de clasă 1,80, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 221.800 lei.

131. Sinesie Tăutan, preot, parohia Laz, Arad, clasa de numire 9, vechime 19 ani, clasa de încadrare 18, coeficient de clasă 1,85, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 227.900 lei.

132. Const. Donos, preot, parohia Leșcioara Arad, clasa de numire 9, vechime 8 ani, clasa de încadrare 13, coeficient de clasă 1,60, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 197.100 lei.

133. Liviu Nica preot, parohia Luguzău, Arad, clasa de numire 9, vechimea 33 ani, clasa de încadrare 25, coeficient de clasă 2,20, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 271.000 lei.

134. Gheorghe Curtuțiu, preot, parohia Macea I, Arad, clasa de numire 9, vechimea 11 ani, clasa de încadrare 16, coeficient de clasă 1,75, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 215.000 lei.

135. Terentie Mihiț preot, parohia Macea I, Arad, clasa de numire 9, vechime 4 ani, clasa de încadrare 11, coeficient de clasă 1,50, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 284.800 lei.

136. Moise Popovici, preot, parohia Măderat I, Arad, clasa de numire 9, vechime 43 ani, clasa de încadrare 30, coeficient de clasă 2,45, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 301.800 lei.

137. Ioan Moșiu, preot, parohia Măderat II, Arad, clasa de numire 9, vechime 12 ani, clasa de încadrare 15, coeficient de clasă 1,70, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 209.400 lei.

138. Aurel Neamțu, preot, parohia Mădrigești Arad, clasa de numire 9, vechimea 9 ani, clasa de încadrare 14, coeficient de clasă 1,60, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 203.300 lei.

139. Serafim Jora, preot, parohia Măgulicea Arad, clasa de numire 9, vechime 7 ani, clasa de încadrare 12, coeficient de clasă 1,55, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 191.000 lei.

140. Iosif Pascu, preot, parohia Măndruloc, Arad, clasa de numire 9, vechime 35 ani, clasa de încadrare 26, coeficient de clasă 2,25, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 277.200 lei.

141. Aurel Lucea preot, parohia Mănerău, Arad, clasa de numire 9, vechime 10 ani, clasa de încadrare 14, coeficient de clasă 1,65, coeficient de funcție 2,20, categ. III, salar 203.300 lei.

Nr. 73-1947.

Concurs

Comitetul Regionalei Bănățene a Astei a hotărât să comemoreze centenarul anului 1848 în cadrul general pe care îl va fixa definitiv Centrala Astei, dar cu specificul evenimentelor desfășurate pe teritoriul Banatului.

În acest scop publică un concurs pentru o istorie generală a evenimentelor de acum o sută de ani, cu următorul titlu: *Revoluția din Banat dela 1848 cu referințe speciale la situația politică, economică și socială a Românilor.*

Concursul expiră la 31 Decembrie 1947.

Lucrările se vor înainta, copiate la mașină, Regionalei Bănățene a Astei (Timișoara I. str. Alba Iulia 2 et. I), împreună cu un plic sigilat conținând numele autorului, iar pe plic purtând același „motto” care e și pe lucrare.

Aprecierea lucrărilor intrate o va face o comisiune de specialiști.

Cei ce doresc informațiuni mai amănunțite le vor primi prin Regionala Astei.

Se institue un singur premiu de 3 (trei) medalii aur oferite în acest scop de dl avocat Dr. Cortolan Băran din Timișoara, căruia Astra îi aduce mulțumiri și la acest loc.

Lucrarea premiată va apare până la 15-27 Iunie 1948, centenarul adunării de pe Câmpia Libertății a Lugojului, în editura Regionalei, cu respectarea legală a dreptului de autor

Președinte
Indescifrabil

Secretar
Indescifrabil

Nr. 738-1947.

Concurs

Pentru îndeplinirea parohiei Greșii Noi, protopopiatul Radna, se publică concurs din oficiu, cu termen de 30 zile.

Parohia este de clasa II-a.

VENITE:

1. Folosința sesiunii parohiale, 29 jugh. cadastrale, cu drept de pășune și drepturile cuvenite din pădurea urbană.

2. Folosința casei parohiale.

3. Stolele și birul legal.

4. Salarul dela stat.

Preotul numit va achita din al său toate impozitele după beneficiul preotesc.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare și un scurt memoriu despre activitate și datele personale, se vor înainta Consiliului Eparhial ort. rom din Arad.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 25 Februarie 1947.

† ANDREI,
2-3 Episcop.

Traian Cibian
consilier referent eparhial.